

Hallituksen esitys raideliikennelain ja liikenteen palveluista annetun lain muuttamiseksi (HE 113/2020) – vastine LiV:n saamista lausunnoista

Risto Saari, LVM

LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Valiokunnan saamat lausunnot

- Lausunnon antajat ovat yleisesti ottaen ilmaisseet olevansa tyytyväisiä hallituksen esitykseen:
 - Hallituksen esityksestä maalis-huhtikuussa käydyn lausuntokierroksen yhteydessä esitetyt kommentit on otettu lopullisessa hallituksen esityksessä huomioon.
- RAU ja JHL ovat suhtautuneet kriittisesti liikenteen palveluista annetun lain muuttamista koskevan lakiesityksen 69 §:ään ehdotettuun muutokseen:
 - Lausuntojen perusteella vaikuttaa siltä, että ko. lausunnonantajat ovat ymmärtäneet ehdotetun säännöksen ja sen suhteen nykytilanteeseen väärin.

LPL 69 §: Kuljettajan lupakirja (1)

- Ilman kuljettajan lupakirjaa tapahtuva liikennöinti on jo voimassa olevan sääntelyn puitteissa sallittu ns. pienimuotoisen kuljettajatoiminnan puitteissa.
 - Voimassa olevan ja ehdotetun mukaisenkin sääntelyn mukaisesti jatkossakin vaihtotyöliikenteeltä pääsääntönä edellytetään kuljettajan lupakirjaa.
- Toiminnanharjoittajat ovat kokeneet kuitenkin voimassa olevan sääntelyn epäselväksi ja tulkinnanvaraiseksi, koska samanlaisesta asiasta on kolmenlaisia säännöksiä eri termeille (siirtotyö, vaihtotyö ja pienimuotoinen kuljettajatoiminta).
- Ehdotettujen muutosten tavoitteena on selkiyttää sääntelyä niin, että jatkossa säänneltäisiin **lupakirjallista vaihtotyöliikennettä** ja siitä poikkeuksena olevaa ja tarkoin säänneltyä **ilman lupakirjaa tapahtuvaa vaihtotyöliikennettä**.

LPL 69 §: Kuljettajan lupakirja (2)

- Tarkoitus ei ole laajentaa voimassa olevaan sääntelyyn verrattuna ilman lupakirjaa tapahtuvaa liikennöintiä, vaan luoda selkeät pelisäännöt, joita tulkitaan yhdenmukaisella tavalla:
 - Kun pelisääntöjä tulkitaan yhdenmukaisesti, rautatieturvallisuus paranee.
 - Jatkossakin sallittava etenkin yksityisraiteilla kevennetyt menettelytavat, kunhan liikenneturvallisuutta ei vaaranneta.
- Myös ilman kuljettajan lupakirjaa vaihtotyöliikennettä harjoittavilta kuljettajilta **edellytetään koulutusta ja osaamisen ylläpitämistä**, jota jatkossakin hallinnoidaan rataverkon haltijan ja rautatieliikenteen harjoittajan turvallisuusjohtamisjärjestelmissä.
- Koska tulkinnanvaraisesta ja LPL:n perusteluihin perustuvasta pienimuotoisesta kuljettajatoimintakäsitteestä halutaan eroon, sääntelyn ratkaisuksi ei voida ottaa RAU:n ja JHL:n esittämää määritelmää pienimuotoisesta kuljettajatoiminnasta.

Ehdotettu ratkaisu

- Ministeriössä pyrittiin etsimään kompromissimuotoiluja 69 §:ään, mutta samalla haluttiin turvata pykälälle asetettu tavoite siitä, että sääntelyä selkiytetään ja toiminnanharjoittajille luodaan oikeusvarmuutta.
- Vaihtoehtoiset muotoilut eivät täyttäneet näitä vaatimuksia ja siksi esitetään, että **HE:n liikenteen palveluista annetun lain 69 § jätetään pois eduskunnassa hyväksyttävästä laista.**
- Arvioidaan muutostarvetta uudelleen sidosryhmien kanssa ja tarvittaessa asiaan palataan myöhemmissä yhteyksissä.

KRAO:n lausunnosta

- Raideliikennelain 29 §:n mukaisen ilmoitusmenettelyn piiriin kuuluvien yksityisraiteiden haltijoiden vaatimuksista säädetään tarkemmin Traficomin antamassa määräyksessä:
 - Traficom arvioi tarkemmin KRAO:n esitystä määräyksen uudistamisen yhteydessä.
- Minimikoulutusvaatimusten asettaminen voisi jopa heikentää turvallisuustasoa, koska tilanne yksityisraiteilla on riskien suhteen hyvin erilainen ja siksi jatkossakin koulutustarve määritellään yksityisraiteen riskien perusteella:
 - Voi johtaa siihen, että kaikki yksityisraiteen haltijat kouluttavat työntekijänsä minimivaatimusten mukaan.
 - Erilaiset koulutustarpeet esim. VAK-vaihtotyölle.

Säätelyelimen muutosesitys

- Säätelyelimen raideliikennelain 3 §:n 2 momenttiin esittämä lisäys on perustelutekstiä, joka vaatisi rinnalleen lisäperusteluja:
 - Ehdotettu lisäys ei sovi säännöksiin.
 - Eduskunta ei muuta HE:n perustelutekstejä.
- Ministeriö katsoo, että HE:n 3 §:n 2 mom. on jo esitetyssä muodossa riittävän selkeä ja säännökselle ovat antaneet tukensa mm. Satamaliitto ja Metsäliitto: **ei esitetä muutosta 3 §:n 2 momenttiin.**
- Valvontaviranomainen on säätelyelin.

Muuta

- Muihin lausunnonantajien esittämiin näkemyksiin on otettu kantaa tarkemmin kirjallisessa vastineessa, mutta **ne eivät edellytä hallituksen esitykseen muutoksia.**